

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

navrhovatele: **X**
bytem X

proti odpůrcům: 1) **Městský úřad Velké Hamry**
sídlem Velké Hamry 362, Velké Hamry
2) volební strana **Hamrováci 2010**
jednající zmocněnkyní X
bytem X
3) volební strana **Energie pro Hamry**
jednající zmocněnkyní X
bytem X
4) volební strana „**Hasiči 22 s podporou STAN**“
jednající zmocněnkyní X
bytem X
5) volební strana **Právo respekt Odbornost**
jednající zmocněncem X
bytem X

o návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva města Velké Hamry konaných ve dnech 23. a 24. září 2022

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Návrhem ze dne 3. 10. 2022 navrhovatel zpochybnil platnost hlasování a voleb do zastupitelstva města Velké Hamry. Tvrdil, že výsledek hlasování ve volbách, a tím i

výsledek voleb byl hrubě ovlivněn, když okrskové komise byly složeny z 80 % ze zástupců rodiny starosty města, jeho volební strany Hamrováci 2010 a jejich příznivců. Konečný výsledek voleb byl podezřele nepříznivý pro sdružení Energie pro Hamry, jehož kandidáti dlouhodobě poukazovali na nesrovnalosti a podvody, které se ve městě v době výkonu starostova mandátu děly. V okrsku č. 1 získala podle výsledků hlasování volební strana Energie pro Hamry 9,99 % hlasů, v okrsku č. 2 9,43 % hlasů a v okrsku č. 3 14,56 % hlasů. V programu sdružení Energie pro Hamry bylo klíčovým tématem dosáhnout nezávislosti na dodávkách tepelné energie z plynu. Sdružení Hamrováci 2010 hájilo rozhodnutí zrušit centrální zásobování teplem a instalaci plynových kotlen do jednotlivých, zejména bytových, domů. V posledních měsících, kdy cena plynu dramaticky narostla, vyjadřovalo velké množství občanů města značné obavy z ceny plynu a podporovali návrat k centrálnímu zásobování tepelnou energií. Tato problematika se týká zejména té části města, kde naprostá většina obyvatel žije v panelových bytových domech postavených v minulém století. Výsledek voleb byl z tohoto pohledu nelogický. Volební strana Energie pro Hamry měla nejlepší výsledek ve volebním okrsku č. 3, jehož se ale problematika centrálního vytápění netýká. Naopak v okrscích č. 1 a č. 2, kde tento problém mezi občany silně rezonuje, byly výsledky strany Energie pro Hamry výrazně horší a naopak výsledek volební strany Hamrováci 2010 nečekaně vysoký.

2. Navrhovatel dále konstatoval, že spolu s dalšími kolegy ze strany Energie pro Hamry hovořil s řadou zejména starších občanů z okrsku č. 1, a nejméně 20 voličů jim řeklo, že volili celou kandidátku volební strany Energie pro Hamry. Někteří kandidáti v tomto okrsku však mají ve výsledku hlasování uveden dokonce nižší počet hlasů. Velmi podobné pochybnosti o výsledku hlasování se ve městě Velké Hamry vyskytly i při minulých volbách. Jedna již zemřelá členka okrskové volební komise se údajně přiznala svědkyni, že s hlasy bylo ze strany příznivců volební strany Hamrováci 2010 manipulováno formou dokřížkování a v případě potřeby výměnou hlasovacího lístku při sčítání. Navrhovatel vyjádřil přesvědčení, že okrskové volební komise vzhledem ke svému složení s hlasy manipulovaly, navrhoval proto přepočítání hlasů. Dále namítal, že u sčítání hlasů nebyla žádná z osob uvedených v § 40 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „volební zákon“). Volební strana Energie pro Hamry ani neobdržela výzvu, aby si obsadila místo ve volební komisi svým komisařem.
3. Odpůrce 1) - Městský úřad Velké Hamry - v písemném vyjádření k návrhu uvedl, že navrhovatel X je osobou zapsanou ve stálém seznamu voličů města Velké Hamry, a to ve volebním okrsku č. 1. K otázce složení volebních komisí konstatoval, že starosta města Velké Hamry postupoval podle § 15 odst. 1 písm. d) volebního zákona a s přihlédnutím k počtu voličů v jednotlivých volebních okrscích v zákonem stanovené lhůtě 60 dnů přede dnem voleb, dne 22. 7. 2022, stanovil minimální počet členů okrskových volebních komisí města Velké Hamry tak, že každá okrsková volební komise má mít 6 členů včetně zapisovatele. Následně splnil povinnost uloženou mu § 15 odst. 1 písm. g) volebního zákona, neboť v zákonem stanovené lhůtě do 45 dnů přede dnem voleb, dne 9. 8. 2022, zveřejněním na úřední desce Městského úřadu Velké Hamry poskytl každé volební straně, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována, informaci o počtu a sídlech volebních okrsků. Dle § 17 odst. 2 věta první volebního zákona bylo právem každé volební strany, jejíž kandidátní listina byla pro volby do zastupitelstva města Velké Hamry zaregistrována, delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb, tj. nejpozději do 16:00 hod. dne 24. 8. 2022, jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém ze tří volebních okrsků, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí. Odpůrce 1) zdůraznil, že

volební zákon ani žádný jiný právní předpis povinnost vydat výzvu k delegování zástupců do okrskových volebních komisí městskému úřadu nestanoví, a bylo pouze na uvážení a možnostech každé volební strany, zda tohoto svého práva využije. Všechny volební strany, kromě volební strany Energie pro Hamry, svého práva využily a do každé okrskové komise jednoho člena nominovaly. Vzhledem k tomu, že delegacemi pro volby zaregistrovaných volebních stran nebylo dosaženo starostou stanoveného nejnižšího počtu členů všech tří okrskových volebních komisí, bylo podle § 17 odst. 2 věta druhá volebního zákona povinností starosty na neobsazená místa jmenovat členy a tímto postupem zajistit, aby byl naplněn starostou stanovený minimální počet členů všech tří okrskových volebních komisí. Starosta města Velké Hamry proto dne 25. 8. 2022 na neobsazená místa ve třech okrskových volebních komisích dojmenoval celkem 6 členů - zájemců o práci v komisi z řad veřejnosti, kteří splňují podmínky pro členství v okrskové volební komisi uvedené v § 17 odst. 1 volebního zákona. Tvrzení, že s výsledky voleb bylo manipulováno tak, aby byl výsledek ovlivněn ve prospěch volební strany Hamrováci 2010, navrhovatel neopírá o žádné důkazy a jedná se tudíž o ničím nepodloženou spekulaci. Stejně tak není ničím doloženo ani tvrzení o pochybnostech o výsledku hlasování ve městě Velké Hamry při minulých volbách v roce 2018. Odpůrce 1) zdůraznil, že po konání voleb do zastupitelstva města Velké Hamry 2018 nebyl výsledek voleb nikým napaden. Z uvedených důvodů navrhoval, aby krajský soud návrh na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva města Velké Hamry konaných ve dnech 23. a 24. září 2022 zamítl.

4. Odpůrce 4) - volební strana „Hasiči 22 s podporou STAN“ - zdůraznil, že většina návrhu obsahuje pouhé spekulace a vyjadřuje neznalost volebních okrsků. Navrhovatel je zapsán v seznamu voličů v okrsku č. 1. Voliči v okrsku č. 3, kde se mu výsledky hlasování zdají nelogické, nejsou jenom z Hamrsek, ale i z domů zvláštního určení, domova důchodců a několika rodinných domů. V uvedeném okrsku dostali nejvíce hlasů pan Pala a pan Lubas, což jsou z celé volební strany jediní obyvatelé Hamrsek, a to je také asi důvod, proč tam strana takto nečekaně uspěla. Odpůrce 4) dále uvedl, že do každého okrsku delegoval jednoho komisaře, a dle jejich sdělení nemohlo při sčítání hlasů dojít k manipulaci s hlasovacími lístky, protože všichni ve všech okrscích počítali hlasy společně a nikdo z komisařů během sčítání hlasů nepodal námitku.
5. Před meritorním posouzením podaného návrhu se soud nejprve zabýval tím, zda nejsou nějaké překážky bránící vlastnímu projednání věci. Soud dospěl k závěru, že navrhovatel je podle § 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 volebního zákona aktivně legitimován k podání návrhu, neboť se jedná o osobu, která byla přihlášena k trvalému pobytu ve Velkých Hamrech a je zapsána do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku č. 1, což soud ověřil z předloženého výpisu ze stálého seznamu voličů.
6. Návrh byl podán dne 3. 10. 2022 elektronicky z datové schránky navrhovatele u podepsaného soudu jako soudu věcně a místně příslušného (současně byl předán téhož dne k poštovní přepravě), tedy v zákonné desetidenní lhůtě dle § 60 odst. 1, § 67 odst. 3 volebního zákona, když k vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisi došlo dne 27. 9. 2022 pod č. 280/2022 Sb.
7. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu (dále jen „ÚS“) vycházející z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), platí pro volební soudnictví vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá

vůli voličů; předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (náleží ÚS ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Řízení ve věcech volebního soudnictví je proto založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost. Z čl. 21 odst. 4 Listiny lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (srov. náleží ÚS ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95), rozhodnutí voličů jako suveréna může tudíž soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát.

8. Podle § 60 odst. 2 volebního zákona návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Z předestřené zákonné úpravy obsažené ve volebním zákoně vyplývá, že návrh na neplatnost hlasování ve volbách je důvodný při splnění třech předpokladů, kterými jsou protizákonnost spočívající v porušení některého ustanovení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících, souvislost mezi touto protizákonností a celkovým počtem hlasů odevzdaných pro určitou volební stranu nebo její jednotlivé kandidáty, jakož i to, že namítaná nezákonnost skutečně výsledek volby ovlivnila. Zákon spojuje neplatnost hlasování s protizákonným jednáním nebo opomenutím, k němuž dojde ve volební místnosti a v jejím bezprostředním okolí během přesně zákonem vymezeného časového úseku končícího uzavřením volebních místností, a to za situace, kdy porušení zákona dosáhne takové intenzity a rozsahu, že má vliv na výsledek hlasování.
9. Zatímco podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2016 postačovalo, jestliže zjednodušeně řečeno zásadní intenzita nezákonnosti způsobovala „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění, zákonodárce novelou provedenou zákonem č. 322/2016 Sb. s účinností od 1. 1. 2017 dále zpřísnil požadavky na navrhovatele v tom směru, že v návaznosti na jeho návrh musí být zjištěno, že namítaná nezákonnost skutečně výsledek volby ovlivnila. Pokud jde tedy o třetí zmiňovaný předpoklad, nepostačí již jakkoliv vysoká pravděpodobnost vlivu nezákonnosti na výsledek voleb, ale pro zásah soudu je vyžadováno dosažení praktické jistoty, že by bez namítané nezákonnosti byl výsledek voleb jiný.
10. Jak již bylo uvedeno výše, soudní řízení vedené dle s. ř. s. ve věcech volebních není založeno na principu inkvizičním, ve kterém by sám soud vyhledával veškeré relevantní důkazy k tvrzení účastníků, ale je založeno na zásadě, že každý musí svá tvrzení doložit dostatečnými důkazy. V tomto směru tedy navrhovatele tíží důkazní břemeno, jehož neunesení má obecně za následek neúspěch v soudním řízení. S tím koresponduje i závěr, ke kterému dospěl Ústavní soud v již citovaném náleží ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04.
11. Navrhovatel však pouze na základě rozdílu ve volebních výsledcích v jednotlivých volebních okrscích a na okolnostech, které zná pouze z doslechu, dovozuje chybné sčítání hlasů, potažmo manipulaci s hlasy. Tato velmi obecná námitka nemůže vést k vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách. Navrhovatel svá tvrzení ničím konkrétním nepodložil, ani neoznačil žádné důkazy, které by měly manipulaci s hlasovacími lístky či výsledky

voleb potvrdit. Pokud svou námitku opírá o postoj obyvatel jednotlivých volebních okrsků k otázce zásobováním teplem, jedná se o pouhé spekulace. Tvrzení, že jedna již zemřelá členka okrskové volební komise se údajně přiznala nejmenované svědkyni, že s hlasy bylo ze strany příznivců volební strany Hamrováci 2010 manipulováno již ve volbách v roce 2018, rovněž není ničím podloženo, a soud může pouze potvrdit vyjádření odpůrce 1), neboť mu je z úřední činnosti známo, že v roce 2018 skutečně nebyl podán žádný návrh zpochybňující výsledek komunálních voleb ve městě Velké Hamry.

12. Podle § 42 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí vyhotoví okrsková volební komise o průběhu a výsledku hlasování zápis, který podepisují její členové. Pokud některý člen okrskové volební komise podpis odepře, uvedou se důvody v samostatné příloze k zápisu. Podle § 42 odst. 2 citovaného zákona se v zápisu mimo jiné uvedou důvody pro odročení, přerušení nebo prodloužení hlasování a také stručný obsah oznámení a stížností, které byly podány okrskové volební komisi, dále i usnesení, které komise přijala a jejich stručné odůvodnění. Současně každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla pro volby do zastupitelstva obce zaregistrována, může podle § 17 odst. 2 citovaného zákona do okrskové volební komise delegovat svého člena a náhradníka, čímž je jí umožněn dohled nad činnostmi okrskových volebních komisí v průběhu hlasování, sčítání odevzdaných hlasů a předávání výsledku voleb. Z uvedeného tedy vyplývá, že okrskové volební komise mají v průběhu hlasování stěžejní úlohu, je věcí samotných aktérů voleb, kteří mohou do okrskových komisí delegovat své členy, aby takto vzájemně kontrolovali dodržování zákonných pravidel (srov. obdobně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. Vol 18/2014-46). Pokud by v průběhu hlasování a při sčítání výsledků vyvstal nějaký problém, mělo by to být především zjištěné ze zápisů o průběhu a výsledku hlasování.
13. Po nahlédnutí do předložené volební dokumentace soud zjistil, že ve všech volebních okrscích zápis vyhotovený dle shora uvedeného ustanovení podepsali členové komise s právem hlasovat a zapisovatel, nikdo ze členů komise neodmítl zápis podepsat. Podle zápisu nikdo z členů komise, ale ani žádný volič nepodal proti průběhu voleb stížnost. Shodně k věci uváděl i odpůrce 4). Není zde žádná závažná indicie, která by poukazovala na chybný postup při sčítání hlasů na volebních lístcích či manipulaci s hlasy ve prospěch určité volební strany a zavadala by příčinu k takové široké formě soudní kontroly volebních výsledků, jaké se navrhovatel domáhá.
14. Jak bylo uvedeno shora, presumpce správnosti výsledků hlasování je postavena na předpokladu řádného a reprezentativního složení okrskových volebních komisí (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006 - 51, nebo ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010 - 47, či již citované usnesení ze dne 22. 10. 2014, č. j. Vol 18/2014 - 46). Prakticky řečeno, člen okrskové volební komise delegovaný kandidujícím politickým subjektem je potenciálním zdrojem „zvláště významné indicie“, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb a na jejímž základě volební soud zpravidla přistoupí k otevření volební dokumentace a přepočítání hlasů. Na straně druhé, pokud kandidující politický subjekt nevyužije svého oprávnění a nedeleguje člena okrskové volební komise, jde to k jeho tíži co do možnosti přesvědčivě tvrdit konkrétní pochybení v práci volební komise a konkrétní porušení volebního zákona (viz také citované usnesení ze dne 22. 10. 2014 č. j. Vol 18/2014 - 46).
15. Navrhovatel namítal, že volební straně, za níž kandidoval, starosta obce neumožnil delegovat do volebních komisí své delegáty. Pro toto tvrzení však opět nepředložil žádné

důkazy a ani z volební dokumentace nevyplývá, že by se v zákonem stanovené lhůtě o delegaci svých zástupců do volebních komisí volební strana Energie pro Hamry pokusila. Každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla pro volby do zastupitelstva obce zaregistrována, může podle § 17 odst. 2 citovaného zákona do okrskové volební komise delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb svého člena a náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí, čímž je jí umožněn dohled nad činnostmi okrskových volebních komisí v průběhu hlasování, sčítání odevzdaných hlasů a předávání výsledku voleb. Z tvrzení navrhovatele pouze vyplývá, že volební strana Energie pro Hamry neobdržela výzvu k delegaci svých zástupců do volebních komisí. Odpůrce 1) má však pravdu v tom, že volební zákon ani žádný jiný právní předpis povinnost vydat výzvu k delegování zástupců do volebních komisí městskému úřadu nestanoví, a bylo skutečně pouze na uvážení a možnostech každé volební strany, zda tohoto svého práva využije. Pro úplnost je ještě třeba dodat, že volební zákon nezakazuje, aby ve volebních komisích zasedali rodinní příslušníci kandidátů.

16. K další námitce, že u sčítání hlasů nebyla žádná z osob uvedených v § 40 volebního zákona, je třeba uvést, že dle § 40 odst. 1 volebního zákona *v místnosti, kde okrsková volební komise sčítá hlasy, mají právo být přítomni zaměstnanci Českého statistického úřadu, kteří mají pověření podle § 9 odst. 2 písm. e), zaměstnanci obce, kteří mají osvědčení podle zvláštního právního předpisu, členové Státní volební komise a jejího sekretariátu, jakož i osoby, kterým k tomu dala povolení Státní volební komise.* Z citovaného ustanovení v žádném případě nelze dovozovat povinnost přítomnosti uvedených osob v místnosti, kde okrsková volební komise sčítá hlasy, jak se zřejmě navrhovatel mylně domnívá.
17. Z uvedených důvodů soud návrh jako nedůvodný zamítnul.
18. Podle § 90 odst. 3 s. ř. s. bylo o návrhu rozhodnuto usnesením, v pořádkové lhůtě 20 dnů, a to bez jednání, neboť soud mohl o návrhu rozhodnout na základě předložených listin a neshledal potřebu provádět další dokazování.
19. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení **nabývá právní moci dnem vyvěšení** na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Liberec 20. října 2022

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu